

ט-ב

עוד מצאנו שנחלקו רבי יוחנן וריש לקיש
כעין זה:

א. נזיר שנצטרע אינו סותר את נזירותו, שלא
נאמרה סתירה אלא בטומאת מת.

ב. עד שלא ייטהר המצורע אסור הוא בכל
דיני נזירות, ומכל מקום ימי טומאתו של
המצורע [לאחר שהוחלט] אינם עולים לו
במנין הנזירות, ולאחר שייטהר, ישלים את
מנין נזירותו.

ג. ואם נטמא במת בימי צרעתו:

רבי יוחנן אמר: הרי זה סותר את נזירותו.

ריש לקיש אמר: אינו סותר.

ומפרשת הגמרא את טעמיהם:

רבי יוחנן אמר: סותר, דהא בנזירות קאי
אף בימי צרעתו.

ריש לקיש אמר: אינו סותר, כי צרעת לחוד,
ונזירות לחוד.

(1) וצריכא!

דאי אתמר מחלוקתם רק בהך קמייתא [בזו
הראשונה] דהיינו בנטמא בימי נזירות בנו,
הייתי אומר:

בההיא הוא דאמר רבי יוחנן, שהוא סותר
אף את הנזירות שלו, היות ושם נזירות —
שלו ושל בנו — אחת היא.

אבל בהא דצרעת אימא מודה ליה לריש
לקיש, כיון דנזיר לחוד וצרעת לחוד.

ואי איתמר מחלוקתם רק בהא דצרעת,
הייתי אומר:

בהא הוא דקאמר ריש לקיש שאינו סותר,
כיון דנזיר לחוד וצרעת לחוד, אבל בהך
דנזירות בנו אימא מודה ליה לרבי יוחנן
שהוא סותר דשם נזירות אחת היא.

לפיכך: צריכא! (2)

מי שגילחווהו לסטים בתוך ימי נזירות סתם

שנחלקו בנזיר מצורע שנטמא בימי חלוטו, כי
דא ודא אחת היא.
ואולם הרבה יש להעמיק בכיארור סוגיא
עמוקה זו.

2. האחרונים נקטו, שאף בימי נזירות בנו כל
קדושת נזירות הראשונה עליו [וכפי שגם נתבאר
בהערה קודמת], ולכן תמהו האיך יכול הוא
לגלח על נזירות בנו קודם שהשלים את נזירותו
שלו, וכגון בניזירות מרובה שכתבו התוספות
שהוא מגלח על נזירות בנו קודם שישלים את
שלו, והרי אסור הוא לגלח מחמת הנזירות
הראשונה שהיא תקפה גם בימי נזירות בנו;
[וכעין זה מבואר בגמרא יבמות ה א לגבי נזיר

1. בפשוטו היה נראה [על פי דברי האחרונים],
שהדמיון בין שני הנידונים הוא, כי "חיובי
הנזירות הראשונה" שחלו עליו אינם פוקעים גם
בשעה שהוא מונה לנזירות בנו, ואין נזירות בנו
מפסקת אלא את "מנין הימים של הנזירות
הראשונה", שאותם ימים של נזירות בנו אינם
עולים לו למנין נזירותו שלו, אבל כל קדושת
נזירות שלו עליו גם בימי נזירות בנו; וכך הוא
גם בימי צרעתו, שאסור הוא בכל דיני נזירות,
אלא שימים אלו אין עולים לו מן המנין.

ולכן נקטה הגמרא, שמחלוקת רבי יוחנן וריש
לקיש אם טומאה בימי נזירות בנו — שהיא
בימים שאין עולים למנין נזירות ראשונה —
סותרת את נזירותו שלו, אחת היא עם המחלוקת

שלו [או שאין שלשים יום מיום שגילחווהו ועד יום הבאת קרבנותיו ותגלחתו], הרי זה סותר את נזירותו,⁽³⁾ כלומר: כיון שאין לשערו שיעור גידול שער של שלשים אין שערו ראוי לתגלחת טהרה, וצריך הוא לנהוג בנזירות עד שיגדל שער ויהא ראוי לתגלחת.

אבל גידול שער אינה נזירות גמורה, אלא מישלם נזירות הוא כדי שיוכל לגלח תגלחת של מצוה.⁽⁶⁾

רב אמר אינו סותר את עיקר נזירותו.

כי אפילו לרבי יוחנן דאמר לעיל שאם נטמא בימי נזירות בנו הרי הוא סותר את נזירותו שלו —

הני מילי היבא דקאי בנזירות [אין זה אלא במקום שהוא עומד בנזירות], כלומר: שעדיין לא סיים את ימי נזירותו הראשונים.⁽⁵⁾

אם גילחווהו לסטים באמצע ימי נזירותו, והרי הוא עומד עכשיו — לאחר שכבר השלים את עיקר ימי נזירותו — בנזירות משלימה כדי שיהא שערו ראוי לתגלחת טהרה, ונטמא ביום [כלומר: בימי]⁽⁴⁾ גידול שער אלו:

ושמואל אמר: סותר את עיקר נזירותו.

כי אפילו לריש לקיש דאמר: אם נטמא בימי נזירות בנו אין סותר —

אחרת בהבנת הנידון של "יום גידול שער", והיא:

א. הנטמא בתוך מלאת ימי נזרו זה סותר את כל הימים הראשונים.

ב. הנטמא ביום הראוי להבאת הקרבנות — [וראה בחידושי מרן רי"ז הלוי, אם יום זה הוא יום השלשים שקרבנותיו ביום זה כשרים הם לאחר מקצת היום, או אף יום השלשים ואחד, שהוא היום שלכתחילה צריך הוא להביא קרבנותיו] — הרי זה סותר שלשים יום, שנאמר "זאת תורת הנזיר ביום מלאת" ללמד שיתן לו תורת נזיר, [וכבר הובא חלק זה שבשיטת הרמב"ם, בהערות לעיל בסוגיא דף ה' ו', וזה דלא כשיטת התוספות].

ג. הנטמא ביום שלאחר יום הראוי להבאת הקרבנות והוא עדיין לא הביאם, הוא הנקרא "יום גידול שער", דהיינו "יום שראוי לגדל שער אילו גילח אחר מלאת", בזו נחלקו רב ושמואל, ופסק כרב באיסורי שאינו סותר; ויש לעיין לשיטתו, אם דוקא ביום הראשון סובר שמואל

שנטמא בצרעת, שהיה צריך לאסור עליו את תגלחת המצורע כיון שבתוך נזירותו הוא עומד; וראה מה שהביא בזה ב"ארזי הלכנו" את קכח; וראה עוד בעמוד א גבי נזיר עולם המפסיק באמצע נזירותו לענין גילוח, ובמה שהובא בהערות שם].

3. כמבואר לקמן מד א.

4. כתבו התוספות את הטעם שלא אמרה הגמרא "בימי" גידול שער, שהוא משום שפעמים אינו צריך להוסיף אלא יום אחד, וכגון שגילחווהו לסטים ביום השני לנזירותו.

5. כן נראה לפרש, כי אין לפרש שלרבי יוחנן הוא סותר משום שהוא עומד בימי נזירות בנו שהיא נזירות ולא מישלם נזירות, שהרי אף בימי צרעתו הרי הוא סותר.

6. לרמב"ם [נזירות פרק ו הלכות ג — ה] שיטה

התם דוקא משום דשני נזירות הם, נזירותו של ונזירות בנו, אבל הכא חדא נזירותא היא.⁽⁷⁾

אמר רב חסדא:

הכל מודים שאם קידש שער ברם, כלומר: שכבר נזרק הדם אלא שנטמא קודם שגילח אין לו תקנה.

וקא סלקא דעתין לפרש, שהיות והוא נטמא ושוב לא יוכל לקיים תגלחת בטהרה, הרי שלעולם יהא אסור בכל דיני נזירות, כי לגלח עכשיו על הקרבנות שהביא אינו יכול כיון שהוא טמא, ולחזור ולהביא קרבנות ביום אחר לאחרי טהרתו ולגלח עליהם, אף זו אינו יכול, שהרי כבר הביא קרבנותיו והם היו בטהרה, ולכן יהא לעולם באיסור נזירות, כי אם אינו מגלח אין נפקעת נזירותו, הכי סלקא דעתין; ולפיכך מקשה הגמרא:

אליבא דמאן?!

למדנו בבביתא לקמן מו א: תנו רבנן "ואחר ישתה הנזיר יין" אחר המעשים כולן [כולל תגלחת], דברי רבי אליעזר; וחכמים אומרים אחר מעשה יחידי, דהיינו כיון שנזרק עליו אחד מן הדמים של הקרבנות, כבר הותר הנזיר לשתות יין וליטמא למתים.

עוד שנינו במשנה לקמן מו א: מי שנזרק עליו אחד מן הדמים ונטמא, רבי אליעזר

אומר: סותר את הכל, וחכמים אומרים: יביא שאר קרבנותיו ויטהר.

ומפרשין לה בגמרא, שלא אמר רבי אליעזר שיסתור את כל מנינו כאילו נטמא בתוך ימי נזירותו, אלא "סותר קרבנותיו", כלומר שאף קרבנותיו שכבר הביא אינם עולים לו; וטעמו של רבי אליעזר — כפי הנראה מן הסוגיא כאן — הוא, כי רבי אליעזר לשיטתו הסובר שרק אחר המעשים כולן הוא מותר לשתות יין ולגלח, ונמצא שאם נטמא אחר שנזרק עליו רק אחד מן הדמים, היות ועדיין בנזירותו הוא עומד, דינו כ"נזיר שנטמא" שהוא "סותר", אלא שאינו סותר את הימים שעברו היות וכבר אינו בתוך מנין ימי הנזירות, ואינו סותר אלא את הקרבנות שהביא בלבד.⁽⁸⁾

אי אליבא דרבי אליעזר הסובר שאין זריקת אחד מן הדמים מתרת ומפקעת אותו מנזירותו אלא עד שיעשה את כל המעשים כולן כולל התגלחת, ולכן שוב אין לו תקנה, וכמו שנתבאר —

זו אי אפשר, שהרי כיון דאמר רבי אליעזר: "תגלחת מעכבת" ואינו מותר עד לאחריה, אם כן כמו "תוך מלאה" היא, ולסתור את קרבנותיו, וכפי שסובר רבי אליעזר בהדיא במשנה לקמן מו א.

אלא תאמר לפרש את דברי רב חסדא **אליבא דרבנן** החולקים על רבי אליעזר —

לחוד".

8. אמנם בתוספות שם מבואר הענין באופן אחר, מכל מקום כבר העירו האחרונים שלפי פשוטו סוגייתנו אינה מתיישבת עם פירוש התוספות

שהוא סותר, או שמא עד שלא הביא קרבנותיו ודיני נזירות עליו, הרי זה סותר.

7. כתבו התוספות: "התם שני נזירות שלו ושל בנו, וכן נטמא בימי צרעתו נזירות לחוד וצרעת

האמרי רבנן: תגלחת לא מעכבת ומותר הוא לשתות יין בזריקת אחד מן הדמים, ולמה לא יהא לו תקנה!?

ומשנינן: לעולם אליבא דרבנן הסוברים שאין התגלחת מעכבת, ומאי "אין לו תקנה" — למצות גילוח ששוב לא יוכל לקיימה, שהרי קרבנותיו עלו לו, ואילו גילוח אינו יכול לעשות ביום זה, שאין גילוח אלא בטהרה.

אמר רבי יוסי ברבי חנינא:

נזיר שכלו לו ימיו, שמנה כל ימי נזירותו ועומד הוא ביום הבאת קרבנותיו, ועדיין לא נזרק עליו אפילו אחד מן הדמים⁽⁹⁾, הרי זה לוקה על הטומאה, ואינו לוקה על התגלחת, ולא על היין.

ומקשינן: מאי שנא טומאה דלקי — אפילו שכבר כלו ימי נזירותו — כיון דאמר קרא: "כל ימי הזיר לה' על נפש מת לא יבוא", ולכך אמר הכתוב "כל" ימי, לרבות ימים שאחר מלאת — עד שיזרק עליו אחד מן הדמים⁽¹⁰⁾ — כימים שלפני מלאת שהוא אסור ולוקה על הטומאה.

אי הכי, אתגלחת נמי ליחיב, דהא גבי תגלחת נמי אמר רחמנא: "כל ימי נדר נזרו

תער לא יעבור על ראשו", לעשות ימים שלאחר מלאת כימים שלפני מלאת.

ותו תיקשי גם על מה שאמר רבי יוסי ברבי חנינא אינו לוקה על היין, שהרי:

כתיב נמי "כל ימי נזרו מכל אשר יעשה מנפן היין מחרצנים ועד זג לא יאכל", לעשות ימים שלאחר מלאת, כימים שלפני מלאת!?

ומשנינן: שאני הכא גבי טומאה שהוא א-10 לוקה, כיון דאמר רחמנא: "וכי ימות מת עליו בפתע פתאם וטמא ראש נזרו", ומלמד הכתוב:

טומאת מי שנזרו אינו תלוי לו אלא בראשו — דהיינו שעדיין לא הביא קרבנותיו ולא גילח⁽¹⁾ — טומאה היא, אבל גילוח שער ושתית יין אין לוקה עליהן כשאין נזרו תלוי לו אלא בראשו, שהרי לא נאמר בהן כמו שנאמר בטומאה.

מיתבי:

נזיר שכלו לו ימיו, הרי זה אסור לגלח ולשתות יין וליטמא למתים, ואם גילח ושתה יין ונטמא למתים, הרי זה סופג את הארבעים.

1. א. כלומר: לדעת הסובר שזריקת אחד מן הדמים בלבד היא שמעכבת, מיקרי "נזרו תלוי לו בראשו" עד שיביא קרבן אחד, ולדעת רבי אליעזר שאינו מותר עד שיגלח מיקרי "נזרו תלוי לו בראשו" עד שיגלח.

וביאררו התוספות: "ומיקרי שפיר נזירות תלוי בראשו אע"פ שעדיין לא הביא קרבנותיו [לדעת חכמים], לפי שאין בגופו לעשות אלא תגלחת".

שם; ועל כן נתבאר כאן כפי פשטות משמעות הסוגיא שלפנינו.

9. היינו לדעת חכמים שבזריקת אחד מן הדמים כבר הותר, ולרבי אליעזר עד שיגמור את כל המעשים כולן.

10. או עד אחר המעשים כולן, למר כדאית ליה, ולמר כדאית ליה.